

Delavsko ljudstvo!

V resnih časih živimo. Vprašanje miru in prehrane trkata na naša vrata. Ker delavstvo zahteva, da izrazi željo in voljo trpečega delavstva, sklicujemo jutri

v nedeljo 20. januarja 1918 ob 2. popoldne shod delavstva Ljubljane in okolice v Mestnem Domu.

Na dnevnem redu je **zmanjšanje racije kruha in moke ter delavstvo.** Poroča sodrug Anton Kristan.

V tem trenutku je silno važno, da tudi delavstvo izrazi svoje mnenje. Zato pričakujemo, da se delavstvo odzove povabilu, ki je izšlo iz njegove srede, v polnem številu.

V Ljubljani, 18. januarja 1918.

Sklicatelji.

Stavka.

Delavstvo na Nižje Avstrijskem in Štajerskem, kjer je koncentriranih največ industrijskih obratov, uporablja te dni skrajno sredstvo, ki ga ima v boju za samoohranitev, stavko. Mirovna pogajanja v Brestu Litovskem, kjer razgrinjajo diplomatije centralnih držav svoje popolno neumevanje demokratičnih zahtev časa, so vznetila nevoljo delavstva do skrajnosti. Diplomati igrajo tam zunaj nevarno igro, z gladkimi besedami pripravljajo nadaljevanje vojne, doma pa se reži iz neštevilnih delavskih stanovanj beda. Vsak dan postaja pomanjkanje večje, trpljenje neznošnejše — a v Brestu Litovskem hočejo zastopniki centralnih držav popačiti jasne pogoje za sklep miru in s tem obenem za dolgo časa pokopati vsak izglede za doseg splošnega miru. Lepa načela je razvijal lansko leto grof Czernin in jih reprezentiral vsemu svetu kot temelje za trajen mir. Todal sedaj?

Kako silno potrebujemo miru, je vlada sama dokazala s tem, da je skrčila izmero moke. Zaloge se krčijo, šele v januarju smo, pa mora že posegati vlada po ostrih odredbah, da nas za silo prehrani do nove žetve. Ali kako daleč je še september! Na počasno umiranje so obsojeni milijoni le zato, ker vztrajajo vladajoči krogi na pogojih zmagovitega miru. In če ni še ugoden trenutek za sklep takega miru, tedaj naj gre trpljenje še v neizmernost...

Delavstvo je sito te krvave igre, od katere ima ogromno materialno in duševno škodo. Mir hoče imeti, priliko za svobodno razvoj, za uresničenje svojih ciljev. Gorje vladi, če ne bi pravilno razumela povodov sedanje stavke, ki sta izražena v dveh besedah: Mir in kruh!

Strankino zastopstvo avstrijsko-nemške socialno demokratične stranke je izdalo spricho ogromne stavke izjavo, v kateri pravi, da je izbruhnila stavka elementarno, brez sodelovanja strokovne in politične organizacije, le na poročila o pogajanjih v Brestu Litovskem in vsled vedno slabejših razmer v prehrani. Strankino zastopstvo pravi, da se delavstvo le tedaj pomiri, če se izpolnijo sledeči predpogoji:

1. Če more dati vlada popolnoma pomirljivo izjavo, da se ne razbijejo mirovna pogajanja v Brestu Litovskem zaradi teritorialnih zahtev; da odstrani ovire za sklep miru s tem, da brezpogojno prizna nepotvorjeno, demokratično pravico samoodločevanja za sporne dežele; če pouči vlada zaupnike delavstva povsem odkritosrčno o stanju mirovnih pogajanj, jih trajno obvešča o pogajanjih in jim ne odreka primerne vpliva na potek pogajanj.

2. Če pritrudi vlada temeljiti reorganizaciji prehrane, zlasti če izvede enakopravnost v porabi samopridelovalcev in ostaloga prebivalstva in izda prepoved mlenja na zasebni račun. Vemo, da tudi te odredbe ne povzročijo hipnega izboljšanja v prehrani, a vendar bi delavstvo pomirilo toliko, da bi bilo preverjeno o enakomerni razdelitvi razpoložljivih zalog za bodočnost.

3. Če dovoli vlada, da se zdemokratizirajo občinski zastopi, kjer je bila doslej onemogočena vsaka pametna politika prehrane zato, ker prevladujejo v teh zastopih razredi, interesirani pri oduševanju z živili. Vlada mora torej takoj predlagati zakonodajnim oblastim splošno, enako in direktno volilno pravico za občinske zastope.

4. Če privoli vlada, da se odpravi brezpravnost delavstva, nastalo vsled militarizacije obratov.

Izjava apelira na delavstvo, zaposleno v industrijah za živila, v rudnikih, na železnici, transportnem obratu in v plinarnah in elektrarnah, naj ne ustavi dela, ker bi stavka tega delavstva močno oškodovala položaj vsega delavstva. Končno še prosi strankino vodstvo delavce in delavke, naj bo mirno in naj se izogibljive vseh spopadov na cesti: »Demonstrirate s stavko, učinkovitost tega demonstracijskega sredstva ne morejo zvišati izgredi na cestah, temveč ga preje ogrožajo».

V sledečem prinašamo še nekatera podrobnejša poročila o stavki na Nižje Avstrijskem in na Štajerskem.

V Gradcu stavka okoli 20.000 delavcev in delavk. Stavka se je pričela v četrtek zjutraj. V sledečih obratih počiva delo: tovarna za vagonne Weitzer, strojna tovarna Andritz, Felten & Guillaume, Sopron, Styria, Puch, Cless, železniška delavnica Köflach, kurilnica na južni železnici, Greinitz, Riechls Söhne, D. H. Polak, monturski depot, usnjarna Steiner, tovarna za klobuke Anton Pichler, Bermann, Ludwig, tovarna za klobuke Josip Pichler, Ormer, Wolf, Schröttner, Harb, delavnica na državni železnici.

Dalje počiva delo v sledečih štajerskih industrijskih krajih: Bruck, Diemlach in Kapfenberg. V vseh treh krajih je pričela stavka v četrtek ob 9. dopoldne. Delavstvo iz vseh teh krajev se je pričelo zbirati na trgu v Brucku. Okoli enajstih dopoldne je narasla delavska množica na 10.000 oseb. Delavstvo je priredilo tukaj prvi demonstracijski shod, na katerem je govoril sodrug Pichler in opominjal delavstvo, naj ohrani železno disciplino in vzoren mir.

Na Dunaju se razširja stavka bolj in bolj. Po vseh okrajih se zbira delavstvo na cestah. Ponokod ovirajo demonstrantje promet cestne železnice, toda izgredov ni bilo nikjer. Le v 10. okraju je bilo nekaj bolj živahnih prizorov, ker so poizkušali stavkajoči ustaviti cestno železnico. Delavstvo iz vseh štajerskih obratov se je zbralo na simerinškem športnem prostoru. Poslanec Widholz je govoril in izjavil, da ne gre le za kruh, temveč tudi za to, da se čimprej sklene mir. Udeležniki shoda so bili zelo razburjeni. Ojačena policijska straža je bila pripravljena.

Iz Prage poročajo z dne 17. januarja: Danes je prišla k deželnemu namestniku deputacija 80 delavcev iz Prage in okolice. Deputacijo so vodili socialno demokratični in narodno socialni poslanci. Delavstvo je zahtevalo kar najhitrejši sklep miru na podlagi samoodločevanja narodov in je protestiralo proti vsakemu zavlačevanju mirovnih pogajanj. Deputacija se je pritožila tudi glede znižanja izmere moke in je opozorila na nekatere pomanjkljivosti v proizvodnih zadevah.

Italijansko armadno vodstvo je vest o stavki v avstrijskih industrijskih ozemljih takoj razglasilo četam na fronti s pripomnjo, da daje zmanjšani dovoz vojnega materiala na avstro-ogrsko fronto poročilo za ugoden uspeh ravno kar pričete italijanske ofenzive. Na nekaterih delih fronte so italijanski letalci metali

listke na naše črte. Računati je torej s povečanim naporom sovražnika, da na kateremkoli mestu predere našo črto bodisi v dosedanjem bojnem prostoru bodisi v sosednih odsekih, kajti tudi v francoskih vrstah ob Monte Tomba se opaža v zadnjih dneh živahno gibanje.

Zadnje uradne vesti z Dunaja o stavki so sledeče: Na Dunaju ni bilo nikakršnih izgredov, izvzemši posameznih poizkusov, da bi se oviral promet na cestni železnici. Bilo je tudi nekaj manjših obhodov. Delavstvo je imelo posvetovanja s svojimi zaupniki. Kljub temu, da je bila udeležba ogromna, ni prišlo do nobenega konflikta in udeležniki so se mirno razšli.

»Arbeiter-Zeitung« objavlja oklic na delavce in delavke. V oklicu naznanja strankino vodstvo, da vztraja pri sklepih, objavljenih včeraj (mi jih prinašamo v tem članku v odstavku za prvo zvezdico.) Železniškega prometa se ne sme na noben način motiti. Strankino vodstvo ponavlja tudi prošnjo na delavstvo v industrijah za živila, cestnih železnicah, plinarni, elektrarni in rudnikih, naj v sedanjem trenutku ne stavka. Tudi to bi ne bilo umestno, če bi se ovirala izdaja časopisja. Strankino vodstvo končno apelira na delavstvo, naj varuje popolno disciplino.

Mirovna pogajanja.

Dunaj, 17. januarja. Brzojavni korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega z dne 17. januarja: Danes je bil razgovor med Avstro-ogrsko in nemško delegacijo na eni strani in z ukrajinsko delegacijo na drugi strani. Najprej se je rezimiral dosežani rezultat zaupnih razgovorov o političnih vprašanjih. Grof Czernin je poudarjal načelo, ki velja za pogajanja v Brestu Litovskem in ki ga je priznala tudi ukrajinska delegacija, da je izključeno vmešavanje enega dela v notranje državne zadeve drugega dela. Na drugi strani pa obstoji sporazum v tem, da se razgovorita oba dela z obojestranskim sporazumom o različnih političnih in kulturnih vprašanjih, če se sklene mir, ki pospešuje trajno prijateljsko razmerje. Tako je n. pr. opozarjal grof Czernin na razgovor o usodi onih manjšin na Poljskem, ki bi se morda priklopile bodoči ukrajinski državi. To izjavo je sprejela ukrajinska delegacija s pritjevanjem na znanje in je pripomnila, da vstopa na podlagi te izjave v nadaljnja pogajanja. Pri razgovoru o ureditvi obojestranskega gospodarskega občejanja se je dogajalo, da ni nobenih takih nasprotij in temeljnih nalogah, ki bi lahko ovirala sklenitev pogodbe. Posvetovanja so napredovala tako daleč, da se že raztega na konkretna vprašanja izmenjave blaga. Potek teh pogajanj in njihov dosežani uspeh dajemo upanje, da se doseže kmalu povojljen konec.

Brest-Litovsk, 17. januarja. Zastopnik c. kr. brzojavnega korespondenčnega urada je imel danes razgovor z ministrom za zunanje zadeve o stanju mirovnih pogajanj. Grof Czernin je dejal: Pogajanja s petrograško in kijevsko vlado so v polnem teku. Potek je seveda dolgotrajen in težaven. Poroč sem pa za to, da se od naših strani ne razbije mir z osvobodilnimi nameni. Nobene besede ne zatajim od mirovnega programa monarhije, kakor sem ga bil postavil in zagovarjal. Nočemo ničesar od Rusije, ne ozemlja, ne vojnih odškodnin. Hočemo le prijateljske odnose, trajne in zgrajene na medsebojnem zaupanju.

Dunaj, 18. januarja. Pogajanja med avstro-ogrsko in nemško delegacijo in med ukrajinsko in gospodarskih vprašanjih se bodo nadaljevala v posebni komisiji, ki prične takoj z delom in bo hitro izvršila to delo.

Dunaj, 17. januarja. Brzojavni korespondenčni urad poroča iz Bresta Litovskega: Glasom poročila generalnega konzula dr. J. vitezja Hempla iz Petrograda potekajo doslej precej počasna pogajanja petrograške komisije v zadnjih dneh ugodno. Pri razpravi o zasebnem poštnem in časopisnem prometu z Rusijo se je posrečilo, da so se premagale na ruski strani obstoječe težkoče in sedaj se že formulirajo dotična pogajanja. Pri razpravi o medsebojni izmenjavi zdravil se je določil pododbor, ki je pričel s posvetovanji 16. t. m. Prihodnja seja komisije bo obravnavala ureditev potovanja ruskih državljanzov skozi ozemlje centralnih držav v nevturalne države, dalje za združitev družin, ločenih vsled vojne na obeh straneh fronte, za odposiljanje delegacij, ki naj potujejo po zasedenem ozemlju in za izmenjavo poročil obojestranskih državljanov.

Politični pregled.

— Ministrski predsednik dr. Seidler o mirovnih pogajanjih. Proračunski odsek poslanske zbornice se je sestel danes zopet na sejo. Na dnevnem redu je bilo poglavje »donesek za skupne zadeve«. Sprejet je bil predlog nemških radikalcev, da se takoj izposluje seja delegacijskega odseka za vnanje zadeve. Ministrski predsednik dr. pl. Seidler je naznanil, da bo v kratkem odgovoril na interpelacijo, stavljeno v poslanski zbornici glede armadnih vprašanj, ter je potem poročal o stanju mirovnih pogajanj v Brestu Litovskem. Oficijelne objave korespondenčnega urada dajejo javnosti potrebno orientacijo o poteku pogajanj. V Brestu Litovskem pogajajoče se stranke so edine v tem, da gre za poseben mir z Rusijo. Pogajanja se vrše na podlagi, ki je bila od centralnih držav podana dne 25. decembra v odgovoru na ruske predloge. Pogajanja se vrše z rusko in ukrajinsko delegacijo deloma na plenarnih sejah, deloma v razpravah od delegacije do delegacije in tudi v komisijah. Največjega pomena so posvetovanja ene komisije, ki se bavi z uredbo političnih in teritorialnih vprašanj v odnosih med Avstro-Ogrsko in Nemčijo na eni strani in Rusijo na drugi strani. Posvetovanja te komisije se nahajajo na stadiju formulacije obojestranskega stališča. Doseglo se je razbistrenje nazorov in toliko, da se zamore konstatirati znaten napredek v primeru s stanjem razprave dne 27. decembra. Ni pa se še doseglo takega zblizanja, da bi bilo že spoznati linijo, na kateri naj se izvrši od obeh strani zszeljena poravnava. Ne smemo podcenjevati težkoč, katere moramo se premagati v poteku obravnave. Naš minister vnanjih zadev stremi za tem, da se doseže sporazum, ki temelji na programu miru brez aneksij in kontribucij in ki varuje lastne interese, upoštevajoč koristi nasprotinika. Minister gleda z zaupanjem na nadaljni razvoj pogajanj in ne dvomi, da bodo pogajanja dovedla do zadovoljivega zaključka, ki bo zagotovil za bodočnost prijateljske odnose napram našemu vzhodnemu sosedu. Minister je končal z besedami: Samo ob sebi je umevno, da bom državnemu zboru takoj poročal, čim dobim nadaljna obvestila. V trenutku izražam le upanje, da bom kmalu zamogel državnemu zboru podati še ugodnejša pojasnila kakor danes.

— O položaju Seidlerjeve vlade. »Arbeiter-Zeitung« in »Fremdenblatt« bilježita govorico,

da se pripravljajo kriza za Seidlerjevo vladu. »Arbeiter-Zeitung« je mnenja, da dolgo ne bo šlo več s Seidlerjevo vladu, ki ne obvlada več resnosti položaja. Tak način vladanja je popolnoma nevdržan. »Fremdenblatt« piše: Naveličali smo se že obljubi. Svetliko je kakor pene in oni, ki ne štedijo z obljubami, si morajo biti na jasno o tem, da v prvi vrsti odločuje zaupanje o stališču napram vladi. Vlada sama si je ustvarila neugoden položaj, v katerega je zabredla s tem, da se je v važnih vprašanih dala le potiskati.

— Iz proračunskega odseka. V proračunskem odseku poslanske zbornice je poslanec dr. Benkovič v imenu jugoslovanskega kluba in češkega svaza interpeliral ministrskega predsednika, je-li vlada voljna uporabiti svoj ustavni vpliv v tem zmislu, da se ne spravi v nevarnost zaželjena dosega miru. Poslanec Seitz je izjavil, da proračunski odsek ne more mirno razpravljati o resornih vprašanih, dočim so delavci v največjem industrijskem ozemlju Avstrije odložili delo. Govornik predlaga naj se razpravlja najprej o donesku za skupne zadeve. Poslanec Pogačnik je interpeliral vladu glede rešitve armadnih vprašanj. Potem je poslanec Steinwender poročal o dovolitvi doneska za vnanje zadeve. V debati je poslanec dr. Adler poudarjal, da je delavska stavka izbruhnila brez vsakega signala socialno demokratične stranke. Ne moremo pa mirno gledati, kako nekaj gospodov v Brestu Litovskem ogroža mirovna pogajanja morebiti proti volji avstrijske mirovne delegacije. Na te opazke je ministrski predsednik dr. pl. Seidler podal izjavo, katero objavljamo na drugem mestu našega lista. Poslanec dr. Benkovič je govoril o jugoslovanskem vprašanju ter je izjavil v imenu ogromne večine jugoslovanskega ljudstva, da deklaracija z dne 30. maja ni maksimalni, ampak minimalni program. Pozval je vladu vnovič, naj se izjavi o tem, je-li so zadnje izjave Lloyda Georgeja in Wilsona o vojnih ciljih pripravna podlaga za mirovna pogajanja. Posl. dr. Ellenbogen je pozval vladu, naj grofa Czernina pouči o notranjem položaju Avstrije in naj ga opozori, da mora vlada skrbno paziti na to, da se ne izjalovijo mirovna pogajanja. Poslanec Stanek je izjavil, da Čehi priznavajo pravico samoodločevanja vsem narodom, tudi Nemcem na vsemem, ter je potem prečital deklaracijo, sprejeto na shodu čeških poslancev v Pragi. V imenu nemških meščanskih poslancev je dr. Mataja podal izjavo, da je v sedanjem trenutku opustiti vse, kar bi moglo otežiti stališče zastopnikov centralnih držav pri mirovni pogajanjih. V ostalem naj se o vnanjih zadevah ne razpravlja tukaj, ampak v delegacijah. Naša dolžnost pa je, da delujemo kolikor mogoče na to, da se sklene separaten mir z Rusijo. Nikakor ne gre — pravi govornik — podpihovati po treh letih vojne napokopano nezadovoljnost, dolžnost vlade pa je, skrbeti za boljše preskrbo ljudstva. Nemško meščanski poslanci pričakujejo, da se bodo pogajanja v Brestu Litovskem v spravičnem duhu nadaljevala in srečno končala. Govorili so še poslanci Pittoni, Tomašek in grof Barbo.

— Ultimatum ruske vlade Romuniji. Sovjet ljudskih komisarjev je poslal romunski vladi ultimatum: Poveljnik 49. divizije nam poroča, da nastopajo romunske oblasti sovražno proti ruskim vojakom in da ne puste nobenih živih do ruskega vojaštva; 194. polk 49. divizije je bil od romunskih čet obkoljen in razorožen ter so romunske čete aretirale tudi komite 135. polka ter avstro-ogrške častnike, ki so bili prišli na obisk ruskih črt. Sovjet ljudskih komisarjev zahteva, da se vojaki in častniki izprste in da se kaznujejo vojaške oblasti, ki so izvršile aretacijo, kakor tudi, da se da garancija za to, da se kaj takega ne bo ponovilo. Če tekom 24. ur ne došpe odgovor, bomo smatrali svojo proklamacijo kot sporočilo pretrganja zvez ter bomo storili kar najbolj energične korake. Podpisani so: Ljening, vrhovni poveljnik; Kriljenko in vojni minister Povojski.

— Izmenjava blaga na Ruskem. Švedski list »Politiken« poroča iz Petrograda: Vlada je organizirala trgovino za izmenjavo blaga s kmeti, ki nočejo prodajati svojih pridelkov za denar. Včeraj je odšlo 200 vagonov z obliko v različne sibirskie kraje kot zamenjava za žito. Vlada je sklenila z Ukrajino pogodbo za dobavo žita proti plačilu v gotovini. V Ukrajini so še velikanske zaloge žita iz žetev 1915. in 1916. leta. V teku 2 mesecev naj došpe 80 milijonov pudov žita.

— Kerjenski. »Rječ« poroča, da so izsledili boljševiki Kerjenskega v petrogradskem stanovanju nekega socialno revolucionarnega mestnega svetovavca. Kerjenskega bodo aretirali.

— Francoski zastopnik pri ukrajinski vladi. Agence Havas poroča: Iz Kijeva poročajo, da je izročil general Taboni, načelnik bivše francoske misije na južnozpadni fronti, ukrajinskemu tajniku za zunanje zadeve pismo, v katerem mu naznanja, da je imenovala francoska vlada njega, Tabonija, za svojega zastopnika pri vladi ukrajinske republike.

— Caillaux obdožen vetezdaje. Iz poročil ki sta jih »Corriere della Sera« in »Secolo« prejela iz Pariza, je razvidno, da je italijanska vlada bila obveščena o tem, da je v neki florentinski banki shranjena kaseta gospe Caillauxove. Vsebinska te kasete, ki je obstajala iz vrednostnih papirjev, lepoticja in političnih spisov se je naznanila preiskovalnemu sodniku v Parizu. Med spisi — pravi poročilo — je najvažnejši zapisek o državnem prevratu, katerega je nameraval izvesti Caillaux s tem, da razpusti zbornico poslancev, da odstrani večje število nezanesljivih senatorjev, da se imenuje diktatorični odbor s Caillauxom na čelu in da se imenuje general Sarraill za generalisima francoske armade. Diktatorični odbor naj bi sklenil veliko ofenzivo proti Nemčiji. Po nekaterih uspehih naj bi Nemčija ponudila mir ter odstopila del Alzacije-Lorene kar bi Francija sprejela. Francija bi se ločila od Anglije ter ustanovila francosko-italijanski blok, ki bi sklenil s centralnimi državami mir in prijateljstvo. Caillauxov načrt je obsegal tudi odstranitev predsednika republike Poincaréja in vseh ministrov zadnjih let ter odpoklic

vseh poslancev. Za Caillauxa naj bi se ustanovila posebna telesna straža, obstoječa iz vojakov z otoka Korzike.

Dnevne beležke.

— Zaupniški in rediteljski sestanek se vrši za jutrišnji shod danes zvečer ob 6. v Šelenburgovi ulici št. 6/1.

— Jutrišnji shod. Z ozirom na razburjenje ki je nastalo med ljubljanskim delavstvom glede na znižanje že tako piclo odmerjena kruna in moke, skucuje soc. dem. stranka delavski shod ob 2. uri popoldne v Mestni dom, da se delavstvu pojasni situacija in ukrene potrebne korake. Delavci, vsi na shod!

— Izraz mladinskih čutil. V četrtek pop. se je vrnil iz pregnanstva ravnatelj banke Slavije v Ljubljani, gospod Ivan Hribar. Moža je konfirirala oblast kmalu po izbruhu vojne. Sele sedaj je prost. Ko so po Ljubljani razvedeli o njegovi vrnitvi, je mladina sklenila, da mu napravi ovacijo v petek ob 1. popoldne. Zbralo se je precejšnje število ob določenem času pred stanovanjem, kjer so zapeli nekaj narodnih pesmi. Gospod Hribar se je zahvalil za ovacijo. Mladina je odšla nato po mestu, dala izraza pred deželnim dvorcem proti drju. Šusteršiču, potem pred Zadržno tiskarno na Dunajski cesti, kjer je nekdo razbil nekaj oken, in končno priredila ovacijo tudi ljubljanskemu škofu v škofijem dvorcu. Pri tej manifestaciji je bilo več mladeničev aretiranih. Razumemo duševno razpoloženje mladine, zakaj odločno obojamo tudi mi vsakršno internacijo ali konfinacijo. Da je morala konfinacija bivšega ljubljanskega župana mogočno vplivati na duševnost ne le mladine nego nas vseh, ker je Hribar bil dolga leta izrazita politična osebnost, je povsem naravno. Obžalovati pa moramo, da so se dogodile pri teh manifestacijah stvari, ki so povzročile aretacije, ker taki dogodki, morda brez krivde, brez namena ali celo po krivici povzročijo, da se mladim ljudem vniči bodočnost. Mladina je hotela izraziti veselje nad vrnitvijo Hribarja iz pregnanstva, dati duška deklaracijski politiki. Samo to je bil nje namen; v to je opravičena. Če je kdo razbil okna, je bila to nepremišljeno, ki utegne zahtevati več žrtve, nego je krivcev, zakaj naši kazenski organi ne vpoštevajo dovolj socialnih in družabnih razmer nego le paragrafe, o katerih že zdavnaj ne moremo več trditi, da so primerni. Pravi vzrok manifestaciji in nesreči, ki se utegne zgoditi mladim ljudem, je končno vendar le nepotrebna konfinacija ljudi, ki niso bili nikoli nevarni, in ima svoj vzrok v preveč subjektivnem preganjanju posameznih oseb, ki ga je povzročil prejšnji absolutistični sistem. Če bodo žrtve, bodo to žrtve razmer, ne pa subjektivni krivci.

— Ljubljanski peki nam pošiljajo pojasnila glede peke kruha v zadnjem času. K temu popravkom in pojasnilom moramo omeniti to-le: Prej so dobivali peki od aprovizacije redno dovolje moke, rajši nekoliko več nego premalo. Ker je sedaj nastalo pomanjkanje krušne moke, so je menda dobili nekoliko manj. Tisti peki, ki peko dovolj velik kruh, utegnejo priti v zadrego, če niso pazili na moko že prej. Povedati pa moramo, da je peko nekaj pekov res premajhen kruh. Tudi to priznavamo, da je nekaj dek razlike v teži med svežim in starejšim kruhom ter da ni mogoče napraviti vse hlebčke enake. Glede kvalitete kruha, ki je bila prejšnji teden slabšeja, je vzrok moka, ker drugačne ni bilo na razpolago. Občinstvu pa priporočamo, da se pri vseh pritožbah glede aprovizacije obrača na pritožbeno mesto na magistratu, ki uraduje vsak delavnik od 3. do 5. popoldne, pritičje, desno. — To torej resnici na ljubo.

— Nastop aktivne službe mladeničev, ki so rojeni leta 1900 in imajo pravico do znakov enoletnega prostovoljstva, je določeno na 15. marca 1918. Vsi drugi nastopijo aktivno službo že 6. februarja 1918. Izkazila je potemtakem k pregledovanju prinesli seboj.

— Gorica. Obnovljenje po sovražniku razdjanega mesta se je že pričelo. V to svrhu se je ustanovila v Gorici stavbna komisija pod vodstvom državnih inženirjev, ki je že pričela delo ter ima v svojem področju uslužbenih že nekaj sto delavcev. Kolikor nam je znano, je njen delokrog za sedaj omejen le na popravo hišnih streh, pri hišah, ki se dajo še uporabiti za časna stanovanja. Seveda, ta začetna akcija ne bo zadostovala. Zato pa je potrebno, da se čim prej prične bolj obširna akcija in z večjim številom delavnih moči. Pravijo, da je težavno dobiti zadostno število sposobnih stavbinskih delavcev. V tem oziru imamo lahek izhod; le dobra volja na strani poklicanih faktorjev, in stvar bi bila v kratkem rešena. Morda nobena dežela ne šteje toliko stavbinskih delavcev kot gorška okolica, ki so na glasu v svoji stroki ne le doma, ampak daleč na okolo, izven dežele in še celo izven državne meje. Zategadelj bi morale poklicane oblasti gledati na to, da si preskrbe predvsem domače delavstvo iz mesta in bližnje okolice, da jih oproste vojaške službe, bodisi tudi le začasno, ker s tem bi koristile ne samo svojim namenom v stavbnem oziru, marveč tudi v tem, da si to ljudstvo o prostem času lahko uredi kolikor mogoče svoje porušene domove in obdela svoja zapuščena in itak že skromna posestva.

Vojna.

Dunaj, 18. januarja. (Kor. ur.) Uradno se razglša: Nobenih posebnih dogodkov. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 18. januarja. Wolffov urad poroča iz glavnega štaba: Skoraj na celi zapadni fronti je bilo danes le slabotno bojno delovanje, le v okolici Cambraia je bil živahnejši topovski ogenj. Pri Prosnes so vjeli nekoliko Francozov. Na macedonski fronti je položaj neizpremenjen. — Ludendorff.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

Aprovizacija.

Nadomestek za mast. Pomanjkanje špela in maščobe sploh je večje in večje. Mestna aprovizacija je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi preskrbela meščane z zabelo, toda dobava prašičev je bila težja in težja in prišlo je tako daleč, da je sploh nemogoča. V zadnjem času pa se je posrečilo kupiti večjo množico prvovrstnega olja. To olje je drago, liter stane 47 kron in mestna aprovizacija ve, da ga revnejši sloji ne bodo mogli kupovati. Zato hoče te pozneje na kak drug način oškodovati in jim pripraviti zabelo. Za enkrat pa nudi priliko tistim imovitim slojem, ki lahko plačajo za maščobo večje svote, pa jo do sedaj kljub temu niso mogli dobiti. Olje bo prodajala vojna prodajalna v Gosposki ulici. Stranke ga dobe po 47 kron liter na nakazila za mast in sicer pol litra za osebo in na mesec.

Marmelado na zelene izkaznice A dobe stranke v ponedeljek, 21. t. m. dopoldne na Poljanjski cesti št. 15. Določen je ta-le red: Od 8. do 9. št. 1 do 100, od 9. do 10. št. 101 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 2 K. Posodo je treba prnesti s seboj. Stranke z rdečimi izkaznicami brez A prejmejo marmelado v ponedeljek, 21. t. m. in v torek, 22. t. m. na Poljanjski cesti št. 15. Določen je ta-le red: V ponedeljek, 21. t. m. od 10. do 11. dop. št. 1 do 100, od 2. do 3. pop. št. 101 do 200, od 3. do 4. štev. 201 do 300, od 4. do 5. št. 301 do 400. — V torek, 22. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 401 do 500, od 9. do 10. št. 501 do 600, od 10. do 11. št. 601 do 700, popoldne od 2. do 3. št. 701 do 800, od 3. do 4. št. 801 do 900, od 4. do 5. štev. 901 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 2 kroni.

Nakazila za prekajeno meso. Mestna aprovizacija naznanja, da dobe v ponedeljek, 21. t. m. prekajeno meso v cerkvi sv. Jožefa le tiste stranke, ki imajo že nakazila. Novih nakazil urad več ne izdaja. Opozarjamo stranke, naj zaradi novih nakazil ne prihajajo v pisarno.

Zadnje vesti.

Stavka se razširja! — Demonstracija pred »Reichspošto«.

Dunaj, 18. januarja. Stavkovno gibanje na Dunaju se razširja, ker se pridružujejo stavki tudi delavci iz manjših obratov. Izgredov ni bilo, le pred uredništvom »Reichspošte« je demonstriralo okolo 500 delavcev. Policija je zabranila delavstvu, da ni vdrla v redakcijske prostore in v tiskarno. Plinarna in elektrarna delujeta redno. Cestna železnica vzdržuje promet v zmanjšanem obsegu, ker stavkajo delavci njenih delavnic. Iz posameznih podeželnih mest poročajo o delnih stavkah. Ker je zastavkalo tudi tehnično osebje po tiskarnah, zato najbrže ne izide jutri več dunajskih listov. Dopoldne je bil v deželnem dvorcu shod pod predsedstvom državnega poslanca Friedmanna. Shoda se je udeležilo nad 100 delavskih zastopnikov in mnogo podjetnikov. Shoda so se udeležili tudi Renner, Bretschneider in načelnik dunajskega delavskega konsumnega društva Eldersch. Minister za prehrano Höfer je obširno poročal o razmerah naše prehrane. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je formuliralo delavstvo svoje zahteve sledeče: Izgradba prehrane na Dunaju, urad za prehrano naj se razširi v ministristvo, ki naj enakomerno uredi razmerje med producenti in konsumenti, izpremenba občinske uprave, mir.

Dunaj, 18. januarja. V teku dopoldneva ni bilo nobenih večjih izgredov. V zunanjih okrajih, zlasti v Favoritnu, so se zbirale množice in prirejale obhode, toda ekscesov ni bilo. Okolo 500 oseb je odšlo iz Favoritna v Strozzi-gasse k redakcijskim prostorom »Reichspošte«, kjer je bila demonstracija. Stražniki so bili primorani, da so rabili orožje. Aretiranih je bilo 6 oseb. Demonstrantje niso mogli vdreti v redakcijske prostore in tiskarno. Poročilo nekega jutranjega lista, da so stavkajoči nasilno vdrl v tiskarno lista »Ostdeutsche Rundschau« in razdrli že postavljene kolone in da so s silo zabranili delavcem nadaljevanje dela, ni resnično. Res je le, da je prišlo v to tiskarno odposlanstvo stavkajočih in pozvalo osebje tiskarne, naj preneha z delom.

Line, 18. januarja. Danes so zastavkali delavci v delavnici državne železnice, ladjedelnic, v Krausovi tovarni za stroje, v tovarni Posselt, v tovarni za žico Bukowansky, predilnici in nekaterih manjših obratih.

Budimpešta, 18. januarja. Ob 10. dopoldne so prenehali v tukajšnjih obratih z delom. Cestna železnica ne vozi več. Listi izidejo jutri. Večina trgovin je zaprta. Popoldne je bilo več delavskih shodov.

Gradec, 18. januarja. V Gradcu se stavka razširja. Tudi v drugih industrijskih krajih po Stajerskem so zastavkali delavci. V Donawitzu je delavstvo ob polnoči ustavilo delo. V Kalsdorfu, Weizu, Knittelfeldu, Brucku in Mürzzuschlagu počivajo vsi večji obrati.

Dunaj, 18. januarja. V večernem izdanju poroča »Neue Freie Presse«, da je postala jutranja izdanka »Neue Freie Presse« kakor tudi drugih dunajskih listov nemogoča, ker namestnik ves tehnični perzonal stavkati. Poznejši večerni listi kakor »Zeit«, »Sechsuhrblatt«, »Achtuhrblatt« in drugi danes niso več izšli. Samo oficiozna »Wiener Abendpost« je izšla. Jutri razun uradne »Wiener Zeitung« ne izide noben list.

Krakovo, 17. januarja. Že od nedelje se vrše tu poulične demonstracije, katerih vzrok je iskati v neugodnih razmerah prehrane. Zenske se zbirajo zlasti pred namestništvom in magistratom. Včeraj so prišla odposlanstva delavcev pod vodstvom poslancev in meščanstva k grofu Huynu ter so se pritožila zaradi nezadostne preskrbe z moko in premogom. Namestnik je obljubil pomoč. Ko se je vršila seja mestnega sveta, se je zbrala množica pred mestno hišo. Deputacija delavcev je izročila mestnemu svetu pritožbo. Naznanilo se ji je, da je iz Ogrske na potu 50 vagonov moke. V sled naredbe policijskega ravnateljstva se zapirajo trgovine že ob petih popoldne. Od petih naprej ne sme biti nikdo na ulici.

Brno, 18. januarja. Delavci brnske tovarne za stroje in oni strojarne v Königfeldu pri Brnu so danes zjutraj stopili v stavko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.
Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Učiteljska propaganda
v Ljubljani — Sedma ulica št. 5.
Skladišča razpisov, obisk in izpisi.
Učiteljska razpisovalnica.

F. BATJEL
Prej v Gorici.

Ljubljana, Stari trg 28

Moška in ženska dvokolesa
še s staro pnevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke.
Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica na Starem trgu št. 11.

Cunje, kosti, železo, kovine, lase ko nove odpadke suknja

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

Viktorija Panholzer

Pražakova ulica štev. 4. — Ljubljana.

RINO CENTRAL v deželnem gledališču.

Sobota 19., nedelja 20. Hela Moja film! TUJKA.
in ponedeljek 21. jan.

Roman iz Tibeta po spisih nekega preiskovalca Tibeta v 4 oddelkih.

V glavni vlogi: Hela Moja
Ne samo sijajna igra Hele Moje — napeto zanimiva glavna ideja je pretresljive podobe, uprav odlična oprema, posebni milje, napravljajo ta film za redkost prve vrste.
Ni za mladino.

Torek 22, sredo 23. in četrtek 24. januarja.

Pri Mady Christians film 1918 Krona iz Kerkyre.
Senzacijska drama v 4 dejanjih. — Režiser Friderik Zelnik.

MADY CKISTIANS.

Kako je postal detektiv.

Veseloigra v 2 dejanjih.

Ni za mladino.

To veličansko fitmsko delo je pri prvih predstavah v Berlinu imelo več tednov popolnoma razprodano gledališča in je izzvalo veličansko navdušenje.

PZOR! Predstave se vrše v delavskih ob 4., pol 6., 7. in pol 9. zvečer, v praznikih in čedaljih ob pol. 11. dop., ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. zveč